

Perivoj Zrinski

news

PONEDJELJAK 15. RUJNA 2025.

BROJ 25.

GLASILO MEĐIMURSKE PRIRODE - JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTITU PRIRODE

UVODNIK

Iako spomenici parkovne arhitekture nisu obuhvaćeni međunarodnom klasifikacijom zaštićenih područja prirode (IUCN), Perivoj Zrinski ipak je zaštićen prema Zakonu o zaštiti prirode Republike Hrvatske od rujna 1975. godine. Kako je Perivoj mnogima pri srcu, a svojom pozicijom i značajem pak u fokusu javnosti, radi lakšeg protoka točnih informacija objavljujemo ovo glasilo kao digitalni (PDF) tromjesečnik.

Sve informacije i činjenice iznesene u Glasilu su točne, provjerene i nedvojbene, te ne ostavljaju mogućnost bilo kakvih prijetora ili krivih interpretacija. Za neinformirane, ali demokratski slobodne interpretacije služe društvene mreže. Glasilo ne izlazi u sklopu bilo kojeg projekta, već kao dio redovne misije Međimurske prirode – Javne ustanove za zaštitu prirode.

50. godina zaštite Perivoja Zrinski

Ovog rujna navršava se točno pola stoljeća od proglašenja službene zaštite nad spomenikom parkovne arhitekture Perivoj Zrinski. Taj središnji čakovečki park ujedno je i najveća cjelovita kultivirana zelena ploha pod službenom zaštitom u samom gradu, u okviru Zakona o zaštiti prirode. Kao urbano zaštićeno područje i na različite načine korišten prostor, **Perivoj predstavlja pluća grada i oazu bioraznolikosti**, ali i poligon za vježbanje demokracije. Tijekom proteklog desetljeća, stavove oko budućeg izgleda Perivoja suprotstavili su građani i struka, što je donekle odredilo budućnost parka u eri klimatskih promjena. U ovom članku daje se pregled procesa zaštite područja, njegovih glavnih vrijednosti i upravljačkih izazova.

O razvoju i zaštiti područja

Prema Upisniku zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj Perivoj Zrinski u Čakovcu zaštićen je 17. rujna 1975. godine aktom tadašnjeg Republičkog zavoda za zaštitu prirode. Površina zaštite iz akta o proglašenju bila je 13,5 ha. Navodi se: *Perivoj Zrinski u Čakovcu prostire se oko tvrđave koju je u 16. stoljeću sagradio ban Nikola Zrinski. Već u to doba uređeni su unutar tvrđave vrlo lijepi vrtovi.*

Međutim, u 19. stoljeću oblikovan je oko tvrđave slobodni engleski perivoj; tada su i nekadašnji šančevi iskorišteni za uređenje jezera.

Perivoj Zrinski u Čakovcu razvijao se postupno tijekom nekoliko stoljeća. Razvoj mu je usko vezan uz utvrdu kojom je gospodarilo nekoliko velikaških obitelji: Celjski, Ernušti, Zrinski, Althani i Feštetići. S promjenama vlasnika mijenjali su se namjena i izgled okoliša utvrde. Najprije je okoliš utvrde bio prilagođen obrambenim potrebama gospodara Međimurja, a u 18. stoljeću nalazimo prve tragove uređenja parka. Gospodarske prilike također su znatno utjecale na odnos prema okolišu utvrde. Najprije je to bilo kultiviranje nekadašnjih močvara i šuma, a u 19. stoljeću ondje je čak pokrenuta industrijska proizvodnja.

Najviše pažnje uređenju Perivoja Zrinski pridavano je tijekom 20. stoljeća. Uz bogatstvo vegetacije prostor Perivoja Zrinski oplemenjen je različitim spomenicima. Karakteristiku koju je Perivoju Zrinski dala Anđela Horvat, prije gotovo 70 godina, vrijedi i danas. Sve ono što se ondje nalazi *stoji usred danas prebujnog zelenila*. Unatoč mnogim i velikim promjenama koje su se događale na tome prostoru u proteklom stoljećima,

ipak je ostao sačuvan velik dio tipične nizinske obrambene utvrde s barokiziranom palačom u središtu.

Prema važećem Zakonu o zaštiti prirode, spomenik parkovne arhitekture umjetno je oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park) koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu i odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture dopušteni su zahvati i djelatnosti kojima se ne narušavaju vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

Više od 1500 stabala i grmova na danas zaštićenoj površini od 13,87 hektara gradi *zeleni prsten* oko čakovečkog Starog grada. Domaće i strano parkovno drveće i grmlje čakovečka su *pluća* grada. Na području Perivoja Zrinski od bjelogoričnih vrsta dominira obični grab (*Carpinus betulus*), poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*) i klen (*Acer campestre*). U značajnom, ali manjem broju javlja se pensilvanski jasen (*Fraxinus pennsylvanica*) i divlji kesten (*Aesculus hippocastanum*). Od crnogoričnih vrsta najčešća

je smreka (*Picea abies*), obični bor (*Pinus sylvestris*), crni bor (*Pinus nigra*) i Pančičeva omorika (*Picea omorica*).

Omiljeno je šetalište, prostor za rekreaciju, sport i igru te mjesto za okupljanje čakovečke mladeži. Posljednjih godina pozornica je brojnih kulturnih, umjetničkih, glazbenih, društvenih i sportskih događanja tijekom programa Ljeta u gradu Zrinskih, Zrinski Art Festivala, 3FF festivala, manifestacije Porcijunkulovo i dr.

Na prostoru Perivoja Zrinski nalazi se i znatan broj skulptura od kojih je najznačajniji kameni kip svetog Jeronima iz 1766. godine, djelo austrijskog baroknog kipara Veita Königera. To je najstariji datirani javni spomenik u Međimurju, a postavila ga je tadašnja vladajuća plemićka obitelj Althan.

Prikaz upravljačkih ploha Perivoja Zrinski

Izvor podataka: Geoportal DGU; kartu izradila: Sara Srša

Perivoj ili Park Zrinski u Čakovcu?

U stručnom se smislu pojmovi vrt, perivoj i park upotrebljavaju kao sinonimi, ali istodobno imaju i različita značenja. Prema Obad-Šćitaroci (1997.) vrtom se obično naziva prostor usko vezan uz objekt (dvorac, vilu, palaču, kuriju) koji ga uljepšava i upotpunjuje.

Vrt ima estetsku vrijednost i znak je raskoši i socijalnog statusa. Od svojeg postanka vrt je vezan uz ideju individualnog posjeda, a tijekom povijesti imao je religijsko i magijsko značenje. Razlikujemo antičke, srednjovjekovne, renesansne, barokne, islamske, japanske, kineske i engleske ili pejzažne vrtove.

Engleski (pejzažni) vrt iz 18. stoljeća stvorio je temelj za razvoj romantičarskih perivoja 19. stoljeća i postao model za javne gradske parkove. Nakon što je tisućljećima vrtna umjetnost bila elitistička, u 19. stoljeću se vrtovi i parkovi ne

podizaju samo za užitek malobrojnih uz vladarske rezidencije, plemićke dvorce i palače, nego se uređuju javni gradski parkovi kako bi zadovoljili rekreacijske i edukacijske potrebe stanovnika grada.

Park je obično mnogo prostraniji od vrta i pokriven je djelomično ili potpuno visokom vegetacijom. Osim estetske, ima pejzažnu, ekološku, a katkad i izrazito botaničku vrijednost.

Perivoj je visokokultivirani zeleni prostor koji većem broju ljudi služi i kao kulturni objekt i mjesto društvenih zbivanja (koncerti, recitali, predstave i sl.). Perivoj uvijek ima izraziti projektirani tlocrtni dizajn. Koristi se kao kulturni prostor pun novih i umjetnički poticanih sadržaja. Značenje pojma perivoj je između vrta i parka. Iako je službeni naziv zaštićenog područja Perivoj Zrinski, područje ima izrazitija obilježja parka nego

Područje je posebno atraktivno u rano proljeće kada ga krasi proljetnice, a ptice se pripremaju za gniježđenje

Bagrem u Perivoju Zrinski – nikad službeno zaštićen

U arhivskoj građi nalazimo dokumente koji dokazuju da je već 1958. godine ulagan određen napor za zaštitu poznate čakovečke gacije, danas možda najpoznatijeg (mrtvog) stabla u čakovečkom Perivoju Zrinski. Stabla koje i više desetljeća nakon biološke smrti izaziva prijemore i pitanja poput: *Što učiniti s gacijom?*

U zbirci fotografske dokumentacije Ministarstva kulture i medija nalazi se fotografija iz 1953. godine koja jasno pokazuje da je stablo gacije, zapravo bagrema (lat. *Robinia pseudoacacia*), te godine još bilo živo i u stojećem (vertikalnom) položaju. Na fotografiji je jasno vidljivo da su grane bagrema već tada poduprte, o čemu se u dokumentima jasno piše. Godine 1958. zabilježeni su naponi u zaštiti bagrema u čakovečkom Perivoju. Ipak, tu nije riječ o formalnoj zakonskoj zaštiti, nego o fizičkoj zaštiti

stabla od njegova daljnjeg propadanja. U nekim dokumentima se pogrešno spominje kao zaštićeni objekt. Činjenica jest da nad starim bagremom u čakovečkom Perivoju Zrinski nikad nije bila proglašena formalna zaštita.

To dokazuje i određena literatura u kojoj su pobrojana sva zaštićena pojedinačna stabla u Hrvatskoj, no čakovečki bagrem se nigdje izriekom ne spominje kao zaštićeni. Doduše, u dopisu od 8. travnja 1963. godine piše: *Pošto je pokrenut postupak radi stavljanja pod zaštitu bagrema u parku, to se ovime obavještavate da u skladu sa čl. 31 Zakona o zaštiti prirode ovaj objekt prirode uživa privremenu zaštitu dok se ne donese konačno rješenje o njegovoj zaštiti.* Konačno rješenje nikad nije doneseno. Vjerojatno iz razloga prevelikog stupnja oronulosti i biološke smrti starog bagrema.

Čakovečka gacija odnosno bagrem 1953. godine

Izvor: Zbirka fotografske dokumentacije Ministarstva kulture i medija

Što je prethodilo proglašenju zaštite Perivoja Zrinski?

Treća, ujedno i zadnja povjerenica za zaštitu prirode za Međimurje tijekom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije bila je Kata Bičak (rođena 1937. godine). Razlog njezina dolaska u Čakovec je, između ostalog, realizacija projekta Perivoj Zrinski. Te 1966. godine počinje raditi u Skupštini Općine Čakovec u Komunalnom odjelu s Đurđom Bence, dipl. ing. arh. Godine 1974. prelazi u radnu organizaciju Komunal gdje radi do 1981. godine. Od 1981. do umirovljenja radi u projektnom birou Međimurje inženjering.

Navodi da je Perivoj 1960-ih godina prije svega iziskivao uređenje jer je bio samo djelomično uređen. Proces zaštite Perivoja Zrinski odvijao se od 1966. do 17. rujna 1975. godine kada je upisan u Registar posebno zaštićenih objekata prirode pod rednim brojem 359.

To razdoblje u povijesnom kontekstu proglašenja zaštićenih područja (1961. - 1980.) odlikuje najveći broj proglašenih zaštićenih područja. Oko 65 % svih danas postojećih zaštićenih područja u Republici Hrvatskoj proglašeno je u ovom razdoblju. Nakon pojedinačnih stabala, pa zatim i skupine stabala, u Međimurju je na red konačno došla zaštita područja od 13,5 ha.

U ovom slučaju područja koje je oblikovao čovjek i u kategoriji koja se danas naziva Spomenik parkovne arhitekture. Iz naziva kategorije vidi se da je predmetnu prirodnu vrijednost netko u prošlosti projektirao ili na drugi način preoblikovao zatečenu prirodu. No, napravljen je daljnji korak u evoluciji ideje zaštite prirode u Međimurju. Godine 2001. doći će do zaštite većeg prirodnog područja uz rijeku Muru u kategoriji značajni krajobraz površine gotovo 145 km kvadratnih.

Zaključak

U izazovnim vremenima 21. stoljeća potrebno je utvrditi kojim smjerom društvo želi ići u daljnjem razvoju prostora Perivoja Zrinski. Krajobrazni arhitekti i srodni stručnjaci imaju različite ideje izražene u svojim projektima. Posljednji u nizu prijedloga, tj. opcija otvaranja vizura na utvrdu Staroga grada lociranu u samom središtu parka nije naišao na odobrenje dijela građana Čakovca

u kontekstu klimatskih promjena i potrebe vraćanja prirode u urbana područja. Činjenica da je područje zaštićeno na temelju Zakona o zaštiti prirode, ali i Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara daje dobre temelje da će riječ struke ipak biti posljednja u budućim projektima obnove Spomenika parkovne arhitekture Perivoj Zrinski u Čakovcu.

Perivoj je odlično mjesto za promatranje ptica

Za više informacija o Perivoju Zrinski u Čakovcu i parkovima općenito preporučamo konzultirati djelo *Parkovi - spona gradova i prirode*, stručnu publikaciju iz 2022. godine u izdanju Međimurske prirode - Javne ustanove za zaštitu prirode i Izdavačke kuće Meridijani.

Srijeda ✱ 17. rujna
9 - 13 sati
Zgrada Scheier
Čakovec

STRUČNI SKUP

Spona Perivoja Zrinski i EUROPARC-a

Spona Perivoja Zrinski i EUROPARC-a

Stručni skup Spona Perivoja Zrinski i EUROPARC-a i svečano obilježavanje 50. godišnjice zaštite Perivoja Zrinski održat će se u srijedu 17. rujna 2025. godine od 9 do 13 sati u Zgradi Scheier (Ul. Matice Hrvatske 2) u Čakovcu.

Događanje je dio međunarodnog projekta Growth of rural entrepreneurship & empowerment in national parks / protected areas regions (GREENPARK) čiji su nositelji LAG Međimurski doli i bregi i LAG Mura-Drava, a organizira se u suradnji s Međimurskom prirodom – Javnom ustanovom za zaštitu prirode.

Na stručnom skupu bit će predstavljeno članstvo Međimurske prirode u međunarodnoj federaciji EUROPARC osigurano kroz projekt GREENPARK. Time zaštićena područja Međimurske županije postaju dio prestižne europske mreže zaštićenih područja čime se jača međunarodni položaj regije u području održivog turizma, zaštite prirode i ruralnog razvoja.

Poseban dio programa bit će posvećen obilježavanju 100. obljetnice rođenja Josipa Movčana, poznatog zaštitara prirode rodom iz Čakovca, pionira međunarodne suradnje još iz 1970-ih godina i dugogodišnjeg djelatnika u Nacionalnog parka Plitvička jezera.

Predavači Stručnog skupa biti će Krešimir Čulinović iz NP Plitvička jezera, Željko Radešić krajobrazni arhitekt, Mihaela Mesarić Siniša Golub i Monika Cindrić iz Međimurske prirode.

Uz predavanja o Perivoju Zrinski i značaju mreže zaštićenih područja u EUROPARC-u u ruralnom razvoju regija, sudionici stručnog skupa, moći će razgledati izložbu povijesnih fotografija. Autor izložbe je Daniel Hampamer iz Čakovca.

Priroda ne poznaje granice

EUROPARC federacija najveća je mreža zaštićenih područja u Europi. Osnovana 1973. godine, danas okuplja više od **400 članova iz 40 zemalja** – nacionalne i regionalne parkove, rezervate prirode, institucije i organizacije posvećene zaštiti prirode.

Polazišna ideja Federacije je jednostavna: priroda ne poznaje granice. Upravo zato EUROPARC povezuje stručnjake i upravitelje zaštićenih područja, olakšava međunarodnu suradnju i stvara prostor za razmjenu iskustva i znanja.

Cilj je unaprijediti upravljanje zaštićenim područjima, očuvati prirodnu i kulturnu baštinu i promicati održivi razvoj.

Međimurje je kao regija 2025. godine postala dio **EUROPARC FEDERACIJE**, a Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode postala je punopravna članica EUROPARC-a.

Članstvo u mreži znači pristup najnovijim znanjima, sudjelovanje u međunarodnim projektima i jačanje prepoznatljivosti zaštićenih područja.

Perivoj Zrinski je dragulj Čakovca koji moramo čuvati i razvijati

Bivši gradonačelnik Čakovca govori o svojim sjećanjima, idejama i vizijama za budućnost Starog grada i Perivoja Zrinski

Aleksandar Makovec u Perivoju Zrinski opaža dobre i loše promjene

Čakovečki gradonačelnik u razdoblju od 1997. do 2001. godine, Aleksandar Makovec, dipl. inž. i sudski vještak, kao rođeni Čakovčanin svojim je opažanjima i konstruktivnim prijedlozima godinama usmjeravao pažnju na Stari grad i Perivoj Zrinski i njihov boljitak. Njegova je vizija da oni postanu prepoznatljiv „brand“ i dragulj Čakovca i Međimurske županije. Redovan je čitatelj digitalnog glasila Perivoj Zrinski news. Kako ističe, teme obrađene u ovom glasilu zanimljive su i imaju utjecaj na budući razvoj Čakovca kao grada. Razgovarali smo u travnju ove godine šetajući Perivojem Zrinski. Prisjetio se djetinjstva, školskih dana i planova za budućnost zelenih površina Čakovca.

Prva sjećanja na Perivoj Zrinski

Perivoj Zrinski pamtim od svoje pete godine, dakle prije negoli sam krenuo u osnovnu školu. Što znači, pamtim ga iz doba kad još nije bio proglašen spomenikom parkovne arhitekture. Moja prva sjećanja sežu u vrijeme

prije sedamdeset godina. U park me dovodio tata u nedjeljne prijepodnevnne šetnje. Sjećam se i vožnji čamcem i drvenog pristaništa, jer je tada još postojalo jezero i po njemu su plovili čamci, kazao je s puno emocija Makovec.

Školske uspomene iz Starog grada

Makovca uz djetinjstvo i Stari grad vežu i školske uspomene jer je prve tri godine gimnazije pohađao u njegovim prostorima.

Kao učenici nismo svi bili svjesni da školske dane provodimo u prostorima najvrednijeg kulturno-povijesnog spomenika u Međimurju. Najbolji štos je bio, ako si htio *frentati* s nastave, samo si se izgubio u hodnicima palače. Nije trebalo pobjeći iz škole van, prisjeća se Makovec uz osmijeh.

Kao gimnazijalac sudjelovao je i u arheološkim iskopavanjima na jugozapadnoj kuli.

Legende o tajnom tunelu

„Tajni“ podzemni tunel raspirivao je maštu brojnih generacija, pa tako i njegove.

Još kao dijete s puno uzbuđenja ulazio sam s prijateljima u čuveni tunel. Stariji su govorili da se kroz njega može doći do pavlinskog samostana Svete Jelene u Šenkovcu. Iako smo vjerovali u legende naše istraživanje završavalo je blizu ulaza. Danas znamo da je to bio kanal šećerane koja je sredinom 19. stoljeća bila otvorena u Starom gradu, ističe Makovec.

Sjećanja na prve muzealce

Prvi direktor Muzeja Međimurja bio je Aleksandar Schulteis, kojega se Makovec također sjeća.

Moj otac je bio vršnjak s njime i bili su prijatelji. Kad se otvorio Muzej Međimurja Schulteis nas je osobno vodio postavom. Fascinirala me strast kojom je govorio o povijesti Starog grada. Sa Stjepanom Leinerom prikupljao je građu diljem Međimurja. Sjećam se priredbi i recitala na ulaznoj kuli. Čak sam i ja u gimnazijskim danima jednom recitirao, sa smješkom se prisjetio.

Konjički turniri i zelene oaze

Konjički sport imao je važnu ulogu u povijesti Čakovca, kaže Makovec te nastavlja: - Kad smo u suradnji s Josipom Črepom doveli konjički turnir podno zidina Starog grada, svi su graknuli i bili protiv turnira. Danas tih turnira više nema. A zapravo, konji pripadaju Perivoju Zrinski, a ne automobili i parkiralište. Uz revitalizaciju konjičkog sporta htjeli smo pomoći i međimurskom konju, autohtonoj pasmini.

Govoreći o budućnosti, Makovec se osvrnuo i na projekt Zelene oaze Čakovca: – Moja vizija bila je da hipodrom ostane zelena površina. Sadržaji poput trim i biciklističkih staza bili bi idealni za Ksajpu, prirodna pluća grada. Problem su vlasnički odnosi. Teren dijele Općina Šenkovec, Općina Nedelišće i Grad Čakovec.

Očuvanje identiteta Perivoja

Svaki projekt mora krenuti od onoga što je na tom području nekad postojalo. Perivoj Zrinski nije botanički vrt, u njemu trebaju rasti autohtona stabla i raslinje. To je identitet koji moramo sačuvati, zaključio je Makovec.

Nino Vranić / arhiva Ministarstva kulture i medija
(dio postava izložbe fotografija Čakovec nekoć)

Novi videosadržaji o stablima

Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode nastavila je u ljetnim mjesecima predstavljati videozapise povodom 50. godišnjice proglašenja Spomenika parkovne arhitekture Perivoj Zrinski (17. rujna 1975. – 17. rujna 2025.). Godišnjica se obilježava tijekom cijele godine. Dio aktivnosti su videozapisi o deset stabala Perivoja Zrinski koja predstavljaju poznata lica. U dosad objavljenim videozapisima glavni akteri bili su Maša Hrustek Sobočan (ravnateljica Muzeja Međimurja), Monika Cindrić (ravnateljica JU Međimurska priroda), Ljerka Cividini (gradonačelnica Grada

Čakovca), Marija Škoda (maturantica Gospodarske škole), Daniel Hampamer Kiga (pokretač građanske inicijative „Park je naš, a ne samo vaš“) i Dunja Bubek, predsjednica Upravnog vijeća Javne ustanove Međimurska priroda. Snimanje i montažu odrađuje Žan Novosel.

Svi dosad objavljeni videosadržaji na temu 50 godina zaštite Perivoja Zrinski mogu se pogledati na You Tube kanalu Međimurske prirode gdje se nalaze i ostali sadržaji na temu zaštite prirode.

 YouTube

<https://www.youtu.be/7-NSsfE7cww>

 YouTube

https://youtu.be/0_TUUfc6FxA

 YouTube

<https://youtu.be/GbvKm0fdSGA>

Do kraja 2025. godine predstaviti će se još četiri videa, čime će se sveukupno predstaviti deset stabala Perivoja Zrinski.

Cvjetna inspiracija Marije Škoda

Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode unutar obilježavanja 50. godišnjice proglašenja Spomenika parkovne arhitekture Perivoj Zrinski predstavila je osobitu učenicu i kreativku. U četvrtom videozapisu, osim što govori o stablu po kojem šesti mjesec nosi naziv (lipa – lipanj), Marija s razlogom i ponosom nosi međimursku narodnu nošnju viđenu florističkim okom:

– Ova cvjetna nošnja nastala je tijekom trodnevne radionice kao dio Erasmus+ projekta "Take every chance". Radionicu je od 22. do 24. travnja 2025. godine u prostoru Muzeja Međimurja Čakovec vodila vrhunska slovenska floristica i edukatorica Sabina Šegula. Rad je bio izložen kod ulaza u Multimedijalnu dvoranu Riznice Međimurja. Osim mene, u kreaciji nošnje sudjelovalo je još nekoliko učenica koje se školuju za cvjećarke. U našoj interpretaciji međimurske narodne nošnje voditeljica nam je bila velik motivator.

Marija je već u djetinjstvu radila vjenčiće od tratinčica. Kako kaže, oduvijek je bila kreativna. Voli umjetnost, uživa raditi s cvijećem i cvijeće joj je inspiracija. Ponosna je na kreaciju cvjetne međimurske narodne nošnje. Svi detalji rađeni su ručno i sve je učvršćeno žicom pa je kreacija nosiva, što je rijetkost za cvjetne instalacije. S osmijehom ističe kako je za odijevanje potrebna pomoć i to su radosni trenuci.

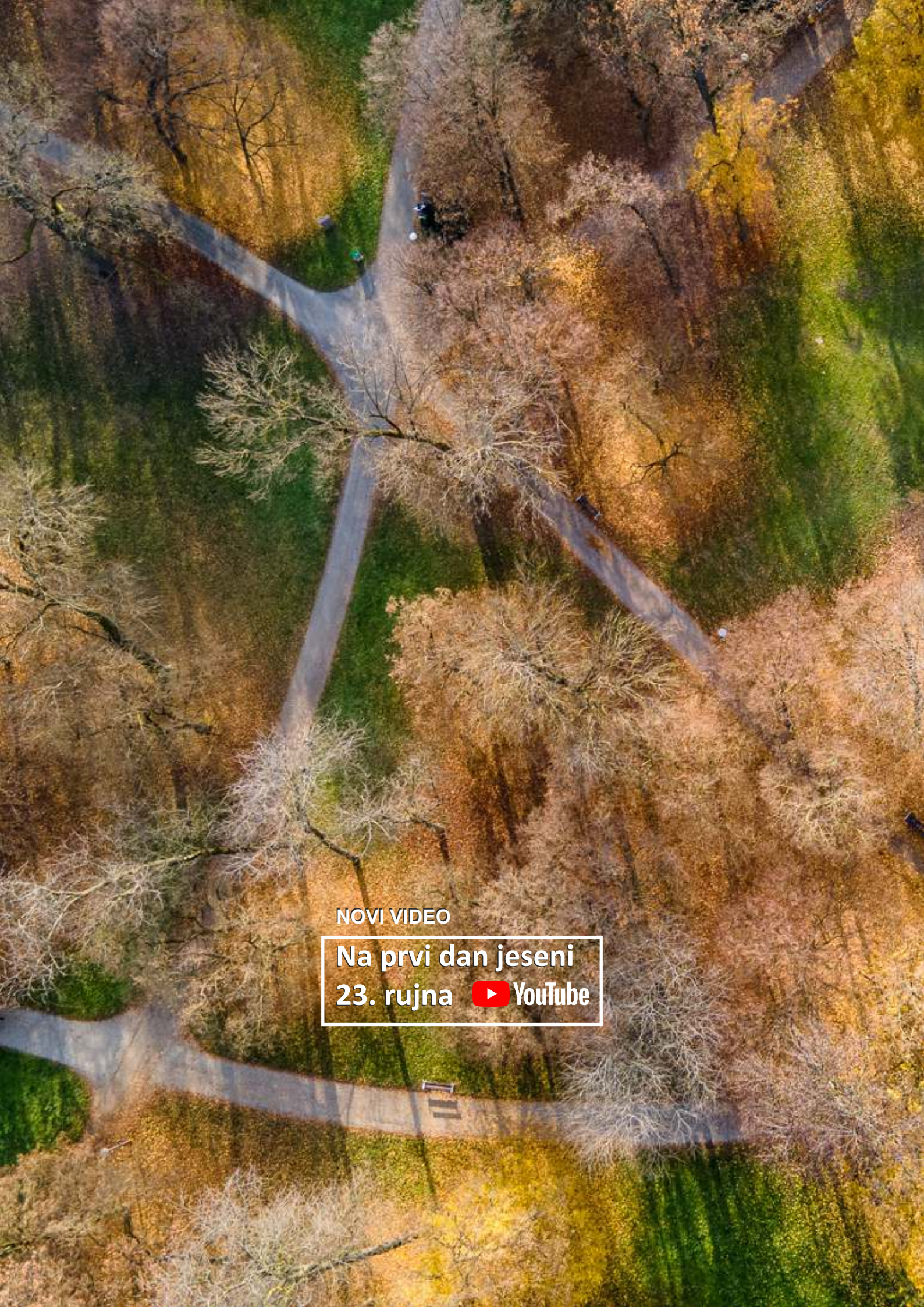
Školska godina 2024./2025. za Mariju je bila vrlo uspješna. Na Državnom natjecanju učenika strukovnih škola – WorldSkills Croatia 2025. za cvjetni aranžman osvojila je zlatnu medalju u disciplini cvjećarstvo.

Njezin rad na zadanu temu *Kruna za krunidbu kralja Tomislava* ocijenjen je najboljim i zavrijedio je prvo mjesto na prestižnom 19. međunarodnom natjecanju učenika u aranžiranju, održanom na međunarodnoj vrtnoj izložbi Floraart.

U videozapisu posvećenom lipama u Perivoju Zrinski Marija izgovara dio teksta pjesme *Lipanski nocturno* autorice Božice Jelušić (Pogled stablu, priče i pjesme o drveću).

*Kroz dan te prate: cvjetne, rosne,
lipe – ljepotice medonosne.
A kad se tama tmasta,
šušte u opravama od damasta.*

An aerial photograph of a park during autumn. The image shows a network of paved paths winding through a landscape of trees with yellow and orange foliage. Some trees are bare, showing their intricate branch structures. Patches of green grass are visible between the trees and along the paths. A few small figures of people can be seen on the paths, providing a sense of scale. The overall scene is peaceful and scenic.

NOVI VIDEO

Na prvi dan jeseni
23. rujna YouTube

Mališani Dječjeg vrtića Cipelica iz Čakovca

DAN GRADA ČAKOVCA

Učionica za najmlađe

Povodom obilježavanja Dana Grada Čakovca Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode organizirala je u četvrtak 29. svibnja jutarnju prirodoslovnu poučnu šetnju Perivojem Zrinski. Sudionici šetnje bili su vrtićarci čakovečkog Dječjeg vrtića Cipelica. Stazama čakovečkog parka vodile su ih Mihaela Mesarić i Roberta Radović.

Mališani su čuli zanimljivosti iz života goluba grivnjaša, oprašivača, vjeverica. Naučili su i ponešto o vrstama stabala Perivoja Zrinski. Dio opažanja vrtićarci su prenijeli u maštovite crteže, a Međimurska priroda darovala ih je prigodnim blokićima posvećenim Danu zaštite prirode u Republici Hrvatskoj (22. svibnja).

O zanimljivostima iz svijeta divljih oprašivača govorila je Mihaela Mesarić

Radionica je završila kreativnom radom - vrtićarci su nacrtali svoje viđenje flore i faune čakovečkog parka

Autor izložbe Daniel Hampamer

DAN GRADA ČAKOVCA

Izložba na otvorenom

Unutar brojnih aktivnosti povodom obilježavanja Dana Grada Čakovca organizirana je izložba posvećena povijesti Perivoja Zrinski. Podsjetimo, izložba je premijerno predstavljena prije dvije godine kao tema izložbe *Čakovec nekoć*.

Autor izložbe Daniel Hampamer odabrao je muzejske i arhivske fotografije i one objavljene u Facebook grupi Čakovčanke & Čakovčanci. Njima je prikazao dio povijesti Perivoja Zrinski od početka dvadesetih godina prošlog stoljeća.

Posjetitelji izložbe imali su priliku također vidjeti planove uređenja okoliša Starog grada u različitim razdobljima.

Na otvorenju izložbe Međimurska priroda poklonila je posjetiteljima prigodne poklon blokiće posvećene pedesetoj obljetnici zaštite Perivoja Zrinski.

Prigodni blokići za poklon posjetiteljima

Izložbu je razgledala i Marija Škoda

Čakovec u vrhu po broju aktivnih gnijezda gačca

Monitoring gačaca provodi se u Hrvatskoj već devet godina (od 2017. godine) standardiziranom znanstvenom metodologijom. Pored redovitog godišnjeg monitoringa, koji Međimurska priroda provodi na području Perivoja Zrinski u suradnji sa stručnom osobom za program zaštite divljači, uključujemo se i u nacionalni cenzus koji se provodi svake četiri godine.

Trudom Udruge BIOM i volontera ove je godine prebrojavanje gačca odrađeno u 44 od 46 gradova za koje je poznato da se ova vrsta u njima gnijezdi!

Najveći broj zabilježenih aktivnih gnijezda je u Zagrebu u kojem je prebrojano 1245 parova, zatim slijedi Osijek s njih 719, Đurđevac sa 713, Slavonski Brod sa 708, **Čakovec sa 689**, Vinkovci sa 609, Suhopolje s 577, Koprivnica s 471, Nuštar s 448 i Požega s 422 aktivna gnijezda.

Tablica u nastavku prikazuje rezultate prebrojavanja gnijezda gačca na području Perivoja Zrinski u travnju tijekom najveće aktivnosti (podaci ne uključuju cijelo područje Grada Čakovca i okolice).

Broj plohe	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
1.	0	0	0	0	0	0	1	0	0
2.	42	45	46	25	29	35	51	42	56
3.	18	21	19	13	13	12	18	11	5
4.	1	1	2	0	0	0	1	1	0
5.	1	1	1	0	0	1	0	0	0
6.	42	47	26	28	28	33	30	19	30
7.	40	39	21	23	27	19	20	23	22
8.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	1	1	0	0	0	0	0	0	0
10.	7	8	6	2	4	8	9	8	17
11.	10	11	6	7	5	7	8	12	13
12.	6	5	4	0	10	18	16	19	60
13.	17	19	19	10	18	25	30	26	19
14.	8	7	9	7	5	6	8	5	1
15.	49	53	39	22	25	24	28	28	29
16.	2	2	0	0	0	0	1	0	0
17.	145	147	141	81	95	112	129	100	120
18.	36	38	5	2	4	4	19	16	4
19.	51	52	58	12	68	56	62	59	61
20.	70	67	79	115	70	62	59	67	57
21.	70	71	59	35	32	31	31	28	36
22.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	616	635	540	382	433	453	521	464	530

NACIONALNI
CENZUS
GAČACA

10958

GNIJEZDEĆIH PAROVA

ZABILJEŽENIH U 2025. GODINI
ŠIROM KONTINENTALNE HRVATSKE

PREBROJAVANJE GAČACA
U 44 GRADA!

TOP GRADOVI

ZAGREB	1245	VINKOVCI	609
OSIJEK	719	SUHOPOLJE	577
DURDEVAC	713	KOPRIVNICA	471
SLAVONSKI BROD	708	NUŠTAR	448
ČAKOVEC	689	POŽEGA	422

NAJVEĆI PAD BROJNOSTI U KNEŽEVU

PREBROJANO SAMO **72** PARA, ŠTO
JE 397 PAROVA MANJE OD 2021.

Izvor: Udruga BIOM

Rezultati posljednjih nacionalnih cenzusa upućuju na pozitivan trend rasta populacija u gradovima, no treba uzeti u obzir europsku populaciju koja iz godine u godinu opada. Nažalost, mnoge lokalne vlasti gradova i županija svake godine ishoduju dozvole za orezivanje drveća i uklanjanje gnijezda. Ovakve metode pokazale su se neučinkovitim te napose uznemiruju velik broj ptica u osjetljivom razdoblju gniježđenja. To pokazuje koliko je javnost malo poznata s problemom nestanka prirodnih

staništa za ptice i brzim promjenama u prirodi koje za posljedicu imaju naseljavanje gradskih parkova kolonijama gačca. Naposljetku, rezultati godišnjih monitoringa pokazuju blage oscilacije u broju aktivnih gnijezda u Perivoju Zrinski te možemo zaključiti da je populacija stabilna. Bitno je naglasiti da promjene u prirodi bilo pozitivne ili negativne, kreću od nas ljudi i da je prije bilo kakvih zahvata važno unaprijed predvidjeti kakve će posljedice ostaviti.

Javnost je malo upoznata s problemom nestanka prirodnih staništa za ptice i brzim promjenama u prirodi koje za posljedicu imaju naseljavanje gradskih parkova kolonijama gačca.

Jubilarno, ali i posljednje izdanje glasila Perivoj Zrinski news

Prvi broj digitalnog glasila Perivoj Zrinski news objavljen je 3. prosinca 2021. godine. Tijekom 25 izdanja objavljeno je više od desetak intervjua (Renata Hrašić Baksa, Zdenko Bogović, Daniel Hampamer, Dunja Bubek, Iva Šošćarić, Toni Fažon, Branka Marciuš, Lorand Klemenčić, Davor Horvat, Bolesław Jan Słocinski, Zvonimir Turk i Aleksandar Makovec).

Pripremljeni su brojni stručni informativni i edukativni tekstovi. U fokusu su bile teme kao što su aktivnosti projekta Eco Bridge, monitoring ptice gaćac, promatranje ptica u Perivoju, mozaična košnja i očuvanje bioraznolikosti, interpretacijske šetnje i volonterske akcije, predstavljanje knjige „Parkovi – spona gradova i prirode“, međunarodni stručni skup „Priroda kao zadaća – praktična iskustva u upravljanju zaštićenim prirodnim područjima“ te brojne druge zanimljivosti dinamike života biljnog i životinjskog svijeta Perivoja Zrinski.

Uredništvo glasila zahvaljuje svima koji su

na bilo koji način sudjelovali u realizaciji glasila, te lokalnim elektroničkim medijima koji su dodatno širili vijest o glasilu.

Jubilarno dvadeset i peto izdanje časopisa Perivoj Zrinski news u godini kada se obilježava pedeset godina zaštite Perivoja Zrinski, ujedno će biti i posljednje izdanje. Priča i informiranja javnosti o Perivoju Zrinski, naravno ne završava nakon 25 izdanja digitalnog glasila.

Vijesti o aktivnostima i događanjima vezanim uz Perivoj Zrinski objavljuvat će se na mrežnoj stranici Međimurske prirode (www.medjimurska-priroda.info) gdje se mogu i pronaći sva objavljena izdanja glasila te druge vijesti o radu Javne ustanove Međimurska priroda.

IMPRESSUM

Perivoj Zrinski news

Glasilo Međimurske prirode - Javne ustanove za zaštitu prirode, 2025.

Nakladnik: Međimurska priroda, Trg međimurske prirode 1, Križovec, 40315 Mursko Središće

e-mail: medjimurska.priroda@gmail.com, www.medjimurska-priroda.info

Uredništvo: Sara Srša, Mihaela Mesarić, Roberta Radović, Jelena Mežnarić

Glavna urednica: Sara Srša; **Dizajner i novinar:** Roberta Radović

Foto: arhiva Međimurska priroda, Davorin Mance